

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze diplomové práce

Hospodářské důsledky organizovaného zločinu

Jan Šmejda

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Předmětem diplomové práce je problematika organizovaného zločinu a jeho hospodářských důsledků v oblasti nelegálně držených zbraní. Cílem této práce je vytvořit komplexní přehled o ztrátách finančních prostředků v rámci organizovaného zločinu v oblasti nelegálně držených zbraní. Diplomová práce je členěna do dvou oddílů. V teoretické části je práce zaměřena na vymezení organizovaného zločinu, jeho historii, vývoj v České republice po roce 1989, jeho projevy a výnosy. Velký důraz je kladen na koncepci boje proti organizovanému zločinu. Informace z první části poskytují teoretické ukotvení pro vypracování části empirické, v níž je představen výzkum prováděný mezi kriminalisty Policie České republiky, kteří odpovídali na otázky koncepčně navržené na tuto problematiku. Na základě odpovědí respondentů je vytvořen celkový pohled a následné potvrzení či vyvrácení položených hypotéz.

Klíčová slova:

organizovaný zločin, ekonomické ztráty, nelegálně držené zbraně, výzkum, právo, spolupráce

Cíl a metodika

Cílem této diplomové práce je vytvořit souborný přehled o ztrátách finančních prostředků v rámci organizovaného zločinu, v oblasti nelegálně držených zbraní a také představit výzkum prováděný mezi příslušníky Policie ČR z oddělení kriminální policie a vyšetřování, který se zaměřuje na organizovaný zločin obecně, jeho latentnost, míru, změny po roce 1989 a výnosy z nelegálně držených zbraní. Pro vypracování teoretické části využiji poznatků načerpaných při absolvování diplomní praxe na Institutu pro kriminologii a sociální prevenci. Ty také dále použiji v empirické části práce a k tvorbě dotazníku na výzkum.

V teoretické části je jako metodika použita definice základních pojmů na základě studia odborné literatury, vypracování literární rešerše o historii a vývoji zkoumaného jevu. Dále studium dokumentů, literatury, studií, statistik a výročních zpráv. Ve výzkumné části následuje analýza vlastního šetření ve vybraném regionu, položení hypotéz, následné potvrzení či vyvrácení těchto hypotéz na základě výsledků kvalitativního výzkumného šetření, závěr, doporučení a celkové zhodnocení.

Závěry práce

Cílem práce bylo vytvoření přehledu o finančních ztrátách na poli nelegálně držených zbraní. Tyto informace jsou náročné na dohledání, jsou dostupné pouze v hromadných statistikách Policie ČR. Dalším úkolem bylo představit výzkum mezi kriminalisty.

Práce byla rozčleněna na dvě hlavní části. První část poskytla teoretické ukotvení problematiky organizovaného zločinu. Organizovaný zločin je jedním z nejzávažnějších moderních bezpečnostních problémů. Jeho snahy pronikat do nejvyšších pater společnosti či ovlivňovat dění ve státě nejsou omezeny finančně ani z hlediska použitých prostředků, kupříkladu násilí či korupce. Nebezpečnost tohoto jevu také zvyšuje vysoká mezinárodní propojenost, zvyšující pravděpodobnost úniků finančních prostředků, získaných pomocí nelegální činnosti, do zahraničí. Vzhledem k častému použití násilí v rámci organizovaného zločinu je nezbytné věnovat pozornost i držení, případně přesunu zbraní. Použití zbraní v rámci organizovaného zločinu se ostatně neomezuje pouze na aktivity s ním spojené, ale je i vítaným prostředkem, jak zvýšit příjmy dané organizované skupiny a to prostřednictvím prodeje zbraní do jiných částí světa, kde je kvůli konfliktům po ozbrojování neustálá poptávka.

Předkládaný text se zaměřuje také na dopady organizovaného zločinu, kdy se orientuje zejména na prostředky, kterými lze proti organizovanému zločinu bojovat. Z tohoto důvodu je věnována velká pozornost koncepcím pro boj s organizovaným zločinem či legislativnímu ukotvení prostředků, kterými lze vést proti organizovanému zločinu boj. Není však možné se věnovat dopadům bez předchozí analýzy situace, proto je věnována pozornost i vývoji organizovaného zločinu a jeho jednotlivým, specifickým projevům, kdy je důraz kladen i na problematiku nelegálního držení zbraní.

V druhé, empirické části práce byla provedena analýza finančních ztrát na poli nelegálně držených zbraní. Informace pro vypracování této části byly získány v rámci diplomní praxe na Institutu pro kriminologii a sociální prevenci a z hromadných statistik Policie ČR.

Dále bylo provedeno kvalitativní dotazníkové šetření, čímž byl naplněn jeden z cílů práce. Respondenti většinou poskytli dostatečně kvalitní odpovědi, ze kterých se následně dal vytvořit výstup na požadované úrovni. Kvalita odpovědí byla nicméně podmíněna délkou jejich praxe a služebními zkušenostmi.

Výsledky dotazníkového šetření podaly některá důležitá zjištění. Jedním z nejdůležitějších zjištění, ke kterým tento text dospěl, je zkonstatování, že v České republice je boj proti organizovanému zločinu dobře koordinovaný, neustálý a přináší dobré výsledky. Přesto je nutné podotknout, že tento boj není ani tak během na dlouhou trať, ale spíše kontinuálním procesem, který není možné přerušit. V takovém případě by nastaly důsledky, které by přetrvávaly po mnoho dalších let, možná spíše desetiletí.

V případě nedostatečného boje proti organizovanému zločinu v České republice hrozí zejména další průnik do státní správy a nejvyšších pater politiky. S hlavním cílem přímo ovlivňovat rozhodovací procesy, umožnit nárůst sofistikované kriminality, ovlivňovat média a ohrožovat majetek i bezpečnost obyvatel naší republiky. V dlouhodobějším horizontu by mohlo České republice v případě neúspěšného boje s organizovaným zločinem hrozit snížení zahraniční prestiže, a s tím spojené ekonomické či diplomatické dopady, ztráta důvěry občanů ke státním institucím a demokratickým principům obecně.

Vzhledem k naplnění výše uvedených cílů bylo dosaženo akademického přínosu této diplomové práce. Kromě akademického přínosu došlo i k praktickému přínosu spočívající v načerpání zkušeností. Při realizaci práce byla navázána úzká spolupráce s experty z bezpečnostního oboru, přičemž jejich věcné připomínky byly velkým přínosem pro napsání této závěrečné práce. Cenné zkušenosti získané při spolupráci s odborníky mohou být zároveň autorem práce využity v budoucím profesním životě.

Seznam vybraných použitých zdrojů

CEJP, Martin a Vladimír BALOUN. *Organizovaný zločin v České republice*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004, 177 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-733-8027-7.

CEJP, Martin. *Obrana proti ohrožení společnosti závažnými formami trestné činnosti: závěrečná zpráva*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009, 218 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-078-6.

CEJP, Martin. *Vývoj organizovaného zločinu na území České republiky*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, 102 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-105-9.

FIORENTINI, Gianluca a Sam PELTZMAN. *The economics of organised crime*. New York: Cambridge University Press, 1995, xviii, 301 p. ISBN 0521472482.

HRABÁLEK, Martin. *Organizovaný zločin a jeho ohniska v současném světě*. 1. vyd. Editor Josef Smolík, Tomáš Šmíd, Vladimír Vaďura. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2007, 204 s. ISBN 978-802-1044-388.

CHMELÍK, Jan, Pavel HÁJEK a Stanislav NEČAS. *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005, 167 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-868-9813-X.

Kriminalita - Policie České republiky: Statistické přehledy kriminality za rok 2015. [online]. [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>

LUNDE, Paul. *Organizovaný zločin: zasvěcený průvodce nejúspěšnějším odvětvím světa*. Překlad Eva Konečná. Praha: Mladá Fronta, 2009, 200 s. ISBN 978-802-0419-972.

MAREŠOVÁ, Alena a kol. *Analýza trendů kriminality v roce 2013*. Edice Studie, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2014. [online] [cit. 11-3-2015] Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/417.pdf>

MAREŠOVÁ, Alena, BIEDERMANOVÁ, Eva, CEJP, Martin, HOLAS, Jakub, MARTINKOVÁ, Milada a Jan TOMÁŠEK. *Analýza trendů kriminality v roce 2011*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2012, 127 s. ISBN 978-80-7338-104-1

MAREŠOVÁ, Alena, CEJP, Martin, HOLAS, Jakub, KUCHARÍK, Karel, MARTINKOVÁ, Milada a Miroslav SCHEINOST. *Analýza trendů kriminality v roce 2012*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2013, 115 s. ISBN 978-80-7338-104-3

MAREŠOVÁ, Alena. *Násilí uplatňované organizovanými skupinami a organizovaným zločinem: (analýza vybraných případů vražd a vydírání)*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004, 104 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-7338-022-6.

Ministerstvo vnitra České republiky. *Koncepce boje proti organizovanému zločinu na období 2011-2014*. Ministerstvo vnitra České republiky, 2009. [online] [cit. 2015-3-10]. Dostupné z: http://dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/koncepce_boje_proti_organizovanemu_zlocinu_na_obdobi_let_2011_-_2014.pdf

POJMAN, Petr. *Ruský a ukrajinský organizovaný zločin: hrozby a rizika pro ČR v kontextu globalizace organizovaného zločinu*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2013, 83 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-129-5.

SCHEINOST, Miroslav a Karel NETÍK. *Český organizovaný zločin v mezinárodním kontextu*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, 102 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-104-2.